TỔ CHỨC DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG TỈNH LÀO CAI THEO CHƯƠNG TRÌNH, SÁCH GIÁO KHOA MỚI

Lê Thị Lượng[1]

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực hiện Chỉ thị số 16/CT-TTg ngày 18/6/2018 của Thủ tướng Chính phủ về việc đẩy mạnh thực hiện đổi mới chương trình, sách giáo khoa (SGK) giáo dục phổ thông; Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) về việc ban hành chương trình giáo dục phổ thông; Căn cứ hướng dẫn của Bộ GD&ĐT tại văn bản số 344/BGDĐT-GDTrH ngày 24/01/2019 về việc triển khai chương trình giáo dục phổ thông, UBND tỉnh Lào Cai đã Ban hành Kế hoạch triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới trên địa bàn tỉnh, quán triệt sâu sắc tới các cấp, các ngành và toàn xã hội về quan điểm, mục tiêu, nội dung, phương pháp giáo dục của CTGDPT mới theo tinh thần Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (Khóa XI) về "Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế".

Các cấp, các ngành, các địa phương tích cực phối hợp với ngành GD&ĐT chủ động chuẩn bị các điều kiện để triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới trên địa bàn toàn tỉnh theo đúng lộ trình, kế hoạch của Bộ Giáo dục và Đào tạo, phù hợp thực tiễn, nâng cao chất lượng giáo dục và tạo nguồn nhân lực cho địa phương. Đảm bảo yêu cầu 100% trường phổ thông triển khai thực hiện đổi mới chương trình, SGK giáo dục phổ thông theo đúng kế hoạch, lộ trình của Bộ GD&ĐT. 100% cán bộ quản lý, giáo viên được tập huấn, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ đổi mới chương trình, SGK giáo dục phổ thông theo lộ trình. Chuẩn bị đầy đủ các điều kiện về cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên đáp ứng yêu cầu chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới. Thực hiện chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông mới gắn với nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục toàn diện. Chú trọng công tác sơ kết, tổng kết, đánh giá thường xuyên, định kỳ đảm bảo

[1] Khoa Sư phạm- Phân hiệu Đại học Thái Nguyên tại Lào Cai.

triển khai thực hiện thành công chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới. Kế thừa kinh nghiệm triển khai thực hiện đổi mới chương trình, SGK tại tỉnh Lào Cai những lần triển khai trước. Huy động tối đa nguồn lực của tỉnh và các nguồn lực xã hội hóa cho triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông, đồng thời có thể lồng ghép với các chương trình, dự án, đề án phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Lào Cai triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới theo đúng lộ trình được xác định ở tất cả các trường Tiểu học, THCS và THPT. Thực hiện chương trình, SGK giáo dục phổ thông hiện hành ở các trường Tiểu học, THCS, THPT theo định hướng chương trình giáo dục phổ thông mới (đối với những khối lớp chưa triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới). Tổ chức dạy học ngoại ngữ đối với các lớp của cấp THCS, cấp THPT căn cứ tình hình thực tế triển khai theo lộ trình; đối với các địa phương chưa triển khai theo lộ trình tiếp tục thực hiện tổ chức dạy học theo Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05/5/2006 của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT ban hành chương trình giáo dục phổ thông đến hết lớp 12. Đối với môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, thực hiện theo quy định tại Thông tư số 02/2017/TT-BGDĐT ngày 13/01/2017 của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT ban hành chương trình giáo dục quốc phòng và an ninh trong trường THPT.

Lào Cai xác định rõ các nhiệm vụ trước mắt và lâu dài, từ việc đổi mới quản lý nhà nước về GD&ĐT; đổi mới quản trị trong các cơ sở GD&ĐT. Đẩy mạnh cải cách hành chính trong lĩnh vực giáo dục và đào tạo. Rà soát, hoàn thiện quy định về quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ, tổ chức bộ máy, biên chế, tuyển dụng, sử dụng cán bộ, viên chức trong các cơ sở công lập. Tạo cơ chế tuyển chọn cán bộ quản lý, giáo viên giỏi, có chất lượng cao về công tác tại địa phương, đổi mới tư duy, cơ chế, phương thức quản lý giáo dục theo hướng tăng cường phân cấp, tự chủ; nâng cao tính chủ động của mỗi cấp, mỗi cơ sở giáo dục gắn với trách nhiệm của người đứng đầu. Tăng cường hội nhập, hợp tác quốc tế, áp dụng phương pháp quản lý giáo dục hiện đại, công nghệ thông tin trong các cơ quan quản lý giáo dục, các cơ sở giáo dục.

Đảm bảo đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên, rà soát, sắp xếp, bố trí đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên đảm bảo về số lượng, đồng bộ vê cơ câu và đáp ứng căn bản các yêu câu của chương trình giáo dục phô thông mới. Xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên theo hướng phát triển toàn diện nhằm triển khai, thực hiện hiệu quả chương trình giáo dục phổ thông mới theo lộ trình đề ra. Trong đó, tập trung nâng cao phẩm chất chính trị, rèn luyện đạo đức tác phong nhà giáo, bồi dưỡng năng lực chuyên môn nghiệp vụ và khả năng hợp tác trong thực hiện nhiệm vụ giáo dục - đào tạo. Tổ chức bồi dưỡng ngắn hạn cho một bộ phận nhà giáo có đủ phẩm chất,

năng lực để tạm thời giao trách nhiệm đối với môn học tích hợp, môn học mới trong chương trình giáo dục phổ thông, đồng thời liên kết thực hiện đào tạo văn bằng 2 đối với môn học thiếu nguồn nhân lực để tuyển, môn học tích hợp, môn học mới. Tập huấn triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông; Triển khai tập huấn 3 cấp (cấp Bộ, cấp tỉnh và cấp huyện) theo lộ trình triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới đã xây dựng. Xây dựng đội ngũ giáo viên cốt cán môn học các cấp làm nòng cốt trong công tác bồi dưỡng giáo viên và triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới để tham gia bồi dưỡng theo kế hoạch của Bộ GD&ĐT và triển khai tập huấn, bồi dưỡng đại trà tại địa phương theo hình thức tập trung kết hợp với hình thức trực tuyến, đảm bảo 100% giáo viên được phân công dạy chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới hoàn thành chương trình bồi dưỡng trước thời điểm triển khai áp dụng ở từng lớp theo lộ trình.

Biên soạn tài liệu nội dung giáo dục địa phương, xây dựng khung chương trình giáo dục địa phương; lựa chọn nội dung, thành lập các ban biên soạn, thẩm định tài liệu giáo dục địa phương của tỉnh Lào Cai cho từng khối lớp cấp Tiểu học, THCS và THPT. Thẩm định, báo cáo Bộ GD&ĐT phê duyệt theo thẩm quyền đảm bảo lộ trình triển khai đã xây dựng. Tổ chức tập huấn, hướng dẫn cán bộ quản lý, giáo viên về nội dung, hình thức, phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực thực hiện nội dung giáo dục địa phương. Phối hợp dự án "Giáo dục THCS khu vực khó khăn nhất, giai đoạn 2" tổ chức biên soạn, tổ chức thực hiện tài liệu giáo dục địa phương cấp THCS.

Đảm bảo cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, SGK; Tập trung các nguồn lực đầu tư cơ sở vật chất trường, lớp học, SGK đảm bảo lộ trình triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông:

Công tác truyền thông:; Xây dựng kế hoạch truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng về CTGDPT mới và lộ trình triển khai để tạo sự đồng thuận cao trong xã hội. Tăng cường sự lãnh đạo của cấp uỷ, chính quyền các cấp trong việc chuẩn bị các điều kiện cho triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông mới. Tuyên truyền trong ngành GD&ĐT để tạo sự thống nhất, quyết tâm trong tổ chức triển khai chương trình, SGK giáo dục phổ thông theo lộ trình thực hiện.

2. TỔ CHỨC DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG THEO CHƯƠNG TRÌNH SGK MỚI TẠI TỈNH LÀO CAI - THÀNH QUẢ BƯỚC ĐẦU

Cùng với giáo dục cả nước, Sở GD&ĐT tỉnh Lào Cai chỉ đạo đồng bộ các đơn vị tập trung tổ chức thực hiện một số nhiệm vụ để chuẩn bị triển khai thực hiện đổi mới chương trình, SGK giáo dục phổ thông (CT, SGK GDPT). Các nhà trường tổ chức triển khai các văn bản chỉ đạo về đổi mới CT, SGK GDPT tới toàn thể cán bộ, giáo

viên nhà trường. Từ công tác chỉ đạo Thành lập ban thường trực về đổi mới CT, SGK GDPT. Các tổ, nhóm chuyên môn tổ chức nghiên cứu chương trình giáo dục tổng thể, chương trình dạy học bộ môn và góp ý tập trung vào các nội dung: Điểm mới, khác biệt của CTGDPT mới so với chương trình hiện hành. Biên soạn nội dung giáo dục địa phương trong CTGDPT mới. Giải pháp chuẩn bị để triển khai thực hiện có hiệu quả đổi mới CTGDPT.

Sau 3 năm thực hiện CT GDPT Lào Cai đã gặt hái nhiều "trái ngọt" trong dạy và học các môn học, các cấp học, đặc biệt ở một số môn như ngoại ngữ, hoạt động trải nghiệm, lĩnh vực sáng tạo khoa học đã có những kết quả khả quan.

2.1. Theo Sở GD&ĐT Lào Cai, Chương trình tiếng Anh tự chọn lớp 1, lớp 2 triển khai theo chương trình GDPT 2018 trên cơ sở đã bố trí đủ giáo viên cho học sinh lớp 3, 4, 5 học 4 tiết/tuần. Đã khuyến khích được công tác xã hội hóa đối với học sinh lớp 1, 2 dựa trên nguyện vọng của phụ huynh và học sinh. Nội dung chủ yếu tập trung dạy kỹ năng Nghe, Nói; đa dạng các hình thức dạy và học bao gồm cả học ở trong và ngoài lớp học; tạo môi trường sử dụng ngoại ngữ tối đa cho học sinh… Mặt khác, đã chuyển đổi số mạnh mẽ trong cấp học, thiết kế bài giảng số dạy môn Toán và Khoa học bằng tiếng Anh, toàn cấp học đã thực hiện 1.256 giờ học kết nối trong tỉnh, trong nước và quốc tế; tổ chức thi giáo viên tiểu học dạy giỏi cấp tỉnh theo hai phương thức trực tiếp và online; bổ sung nguồn học liệu điện tử cho giáo viên cấp Tiểu học. Số lượng học sinh tham gia các cuộc thi, sân chơi quốc tế đoạt giải trong học kì I năm học 2021-2022: 328 em, so với năm trước tăng 2,25%; 8 giáo viên đoạt giải các cuộc thi quốc tế; có 6 giáo viên được Microsoft công nhận là "Chuyên gia sáng tạo giáo dục toàn cầu"; 1 giáo viên đoạt giải xuất sắc dự án giáo dục các nước ASEAN.

Với giáo dục trung học: 100% học sinh cấp THCS và THPT được học ngoại ngữ (tiếng Anh hoặc tiếng Trung Quốc), chất lượng giáo dục được nâng lên đáng kể: Tiếng Anh THCS: 96 trường (100%) học tiếng Anh, 1.662 lớp, 55.940 học sinh; Tiếng Anh THPT: 36/36 trường và 1 Trung tâm GDNN-GDTX học tiếng Anh, 409 lớp, 19,090 học sinh.

Thi THPT Quốc gia có chuyển biến tích cực tăng 4 bậc so với năm học trước điểm trung bình bộ môn đạt gần ngang bằng với mặt bằng chung của toàn quốc (hiện tại đang là 5,21 điểm, toàn quốc 5,84 điểm).

Thi học sinh giỏi Quốc gia năm 2021, Lào Cai có 48 học sinh đoạt giải trong đó Tiếng Anh duy trì 8 giải, với chất lượng giải tăng lên. Cuộc thi có sử dụng tiếng Anh như thi nghiên cứu khoa học (NCKH) kỹ thuật cấp Quốc gia, tỉnh Lào Cai tiếp tục khẳng định là tỉnh trong top đầu, năm 2021 có 2/2 dự án tham gia đều đoạt giải, trong

đó 1 giải nhất được Bộ GD&ĐT chọn thi NCKH Quốc tế và đạt giải 3 chuyên đề do Hiệp hội Tâm lý Hoa Kỳ trao, 1 giấy chứng nhận do Hiệp hội Thống kê Hoa Kỳ trao...

Lào Cai 8 năm liên tục có các tình nguyện viên quốc tế dài hạn thuộc các tổ chức khác nhau đến hỗ trợ giảng dạy tiếng Anh tại các trường phổ thông. Đồng thời cử giáo viên tham gia các lớp bồi dưỡng trực tuyến do Đại sứ quán Hoa Kỳ tổ chức; khuyến khích giáo viên thúc đẩy giao lưu quốc tế, hợp tác; giao lưu cộng đồng giáo viên, học sinh toàn cầu. Triển khai, nhân rộng mô hình lớp học kết nối; khuyến khích giáo viên tham gia cộng đồng giáo viên sáng tạo toàn quốc.

Sở GD&ĐT chỉ đạo các CBQL các phòng GD&ĐT, các CBQL các trường THPT tiếp tục xây dựng đơn vị điển hình, lớp học điển hình ngoại ngữ; chủ động xây dựng tiêu chí nổi bật, đột phá về dạy và học ngoại ngữ. Tiếp tục bồi dưỡng, tự bồi dưỡng, tự nghiên cứu đảm bảo duy trì đạt chuẩn và nâng chuẩn năng lực ngoại ngữ theo yêu cầu cấp học; khuyến khích giáo viên thi chứng chỉ tiếng Anh quốc tế. Tự bồi dưỡng kỹ năng nghe, nói đáp ứng yêu cầu ngôn ngữ trong lớp và ngoài lớp học. Khuyến khích động viên giáo viên thuộc các bộ môn học khác học tiếng Anh chuyên ngành 2, để dần đáp ứng yêu cầu giảng dạy các môn khoa học tự nhiên bằng tiếng Anh.

2.2. Giáo dục Lào Cai khẳng định vị thế từ hoạt động nghiên cứu và thi khoa học kĩ thuật

Năm học 2021- 2022, 100% các cơ sở giáo dục trung học đã triển khai hoạt động NCKH cho học sinh trung học. Có 161 dự án của 9 phòng GD&ĐT, 36 trường dự thi cấp tỉnh với kết quả 104 giải (8 giải Nhất, 17 giải Nhì, 32 giải Ba, 47 giải Tư) theo lĩnh vực/nhóm lĩnh vực của từng cấp học.

Ban giám khảo đã tổ chức chấm lựa chọn dự án tham dự Cuộc thi khoa học kĩ thuật (KHKT) cấp Quốc gia, đề xuất 2 dự án dự thi quốc gia và đoàn học sinh Lào Cai đoạt 1 giải Nhất và 1 giải Nhì. Đây là năm thứ 3 liên tiếp, Lào Cai đoạt 1 giải Nhất và 1 giải Nhì; năm thứ 9 liên tiếp, Lào Cai duy trì thành tích cao tại cuộc thi KHKT Quốc gia dành cho học sinh trung học; là một trong 4 đơn vị có kết quả cao nhất tại cuộc thi. Đặc biệt, dự án "Ngân hàng máu di động" thuộc lĩnh vực Phần mềm hệ thống của học sinh Trần Phong và Trần Mỹ Chi (THPT Chuyên Lào Cai) do thầy Mai Hồng Kiên hướng dẫn sau khi vượt qua vòng thi lựa chọn dự án dự thi quốc tế bằng tiếng Anh đã xuất sắc trở thành 1 trong 7 dự án của Việt Nam dự thi KHKT quốc tế - ISEF 2022 tại Hoa Kỳ.

Có thể thấy, năm học 2021-2022, hoạt động nghiên cứu khoa học (NCKH) trong học sinh trung học đã trở thành hoạt động quan trọng thúc đẩy đổi mới phương pháp dạy học, hình thức dạy học và kiểm tra, đánh giá theo định hướng phát triển năng lực học sinh ở các trường trung học; trở thành phong trào mạnh mẽ trong các trường trung học.

Đây còn là năm đầu tiên Cuộc thi được tổ chức bằng hình thức trực tuyến trong bối cảnh dịch Covid-19 diễn biến phức tạp nhưng các cơ sở giáo dục đã đáp ứng được yêu cầu và tham gia Cuộc thi với chất lượng cao, thể hiện sự quyết tâm cao của Ngành GD&ĐT trong việc thực hiện chuyển đổi số, xây dựng trường học thông minh, đáp ứng yêu cầu cuộc cách mạng công nghiệp 4.0.

Nhiều dự án xuất phát từ những vấn đề đặt ra trong thực tiễn cuộc sống xung quanh học sinh và mục tiêu để giải quyết những vấn đề đó, cải thiện cuộc sống. Một số dự án có ý nghĩa nhân văn sâu sắc, góp phần bảo vệ môi trường, giữ gìn phong tục tập quán và bản sắc văn hóa dân tộc, một số dự án có tính thời sự cao. Đặc biệt, một số dự án đã nhằm góp phần phòng, chống dịch bệnh Covid-19; số lượng dự án ứng dụng công nghệ thông tin và trí tuệ nhân tạo tăng. Đa số học sinh hiểu biết sâu sắc về lĩnh vực nghiên cứu, có khả năng thuyết trình, tư duy phản biện tốt; học sinh hiểu và biết quy trình thực hiện các dự án khoa học, dự án kỹ thuật. Nhiều học sinh dù hoàn cảnh và ở khu vực đặc biệt khó khăn, là học sinh người dân tộc thiểu số đã nỗ lực nghiên cứu, tham dự cuộc thi.

2.3. Từ chương trình GDPT tổng thể nhìn lại việc tổ chức giảng dạy hoạt động trải nghiệm sáng tạo cho học sinh tiểu học tại Lào Cai, hoạt động trải nghiệm được các nhà trường và các thầy cô cùng các em học sinh thực hiện rất hiệu quả và tạo được ấn tượng tốt đẹp.

Với Hoạt động trải nghiệm sáng tạo được hầu hết các nước phát triển quan tâm, nhất là các nước tiếp cận chương trình giáo dục phổ thông theo hướng phát triển năng lực, kỹ năng, kỹ xảo của người học; chú ý giáo dục nhân văn, giáo dục sáng tạo, giáo dục phẩm chất và kĩ năng sống,… Hoạt động này đã được triển khai ở các nước trên thế giới và được đánh giá rất cao như: Singapore, Netherlands, Vương quốc Anh, Đức, Nhật, Hàn Quốc,….

Cách thức cung cấp hàng loạt tình huống, bối cảnh đa dạng, phong phú cho học sinh và đòi hỏi phát triển, ứng dụng nhiều tri thức, kĩ năng trong chương trình, cho phép học sinh sáng tạo và tư duy; giải quyết vấn đề làm theo nhiều cách thức khác nhau nhằm đạt kết quả tốt hơn; cung cấp cho học sinh các cơ hội sáng tạo, đổi mới, dám nghĩ, dám làm,… trên cơ sở nhấn mạnh cảm xúc và ý tưởng sáng tạo.

Hoạt động trải nghiệm sáng tạo gồm 4 nhóm hoạt động chính: Hoạt động tự chủ (thích ứng, tự chủ, tổ chức sự kiện, sáng tạo độc lập...); Hoạt động câu lạc bộ (Đoàn hội đội, văn hóa nghệ thuật, thể thao, thực tập siêng năng...); Hoạt động tình nguyện (chia sẻ quan tâm tới hàng xóm láng giềng và những người xung quanh, bảo vệ môi trường); Hoạt động định hướng (tìm hiểu thông tin về hướng phát triển tương lai, tìm hiểu bản thân... Có thể lựa chọn và tổ chức thực hiện một cách linh

động sao cho phù hợp với đặc điểm của học sinh, cấp học, khối lớp, nhà trường và điều kiện KT- XH của địa phương.

Hoạt động trải nghiệm không chỉ là một phương pháp tổ chức của các môn học mà còn là một hoạt động giáo dục thông qua sinh hoạt tập thể, các hoạt động xã hội, các loại hình câu lạc bộ khác nhau… Vì vậy, giáo viên được đào tạo sư phạm đều thực hiện được hoạt động này. Đây là một hoạt động không quá mới mẻ, các nhà trường đều đã tổ chức thực hiện như: tiết chào cờ, sinh hoạt đầu tuần hay sinh hoạt lớp,... Tại thành phố Lào Cai, hoạt động trải nghiệm được các nhà trường và các thầy cô cùng các em học sinh thực hiện rất hiệu quả và tạo được ấn tượng tốt đẹp.

Để đạt được những thành công đó, *thứ nhất*, nhà trường xác định rõ mục tiêu của hoạt động trải nghiệm là để từng cá nhân học sinh được tham gia trực tiếp vào các hoạt động thực tiễn khác nhau của đời sống gia đình, nhà trường cũng như ngoài xã hội với tư cách là chủ thể của hoạt động, qua đó phát triển năng lực thực tiễn, phẩm chất nhân cách và phát huy tiềm năng sáng tạo của cá nhân mình, nhằm hình thành những thói quen tự phục vụ, kỹ năng học tập, kỹ năng ứng phó với các tình huống có thể xảy ra ở trường, ở nhà và ngoài cuộc sống, kỹ năng giao tiếp cơ bản; các kỹ năng xã hội… *Thứ hai*, các hoạt động trải nghiệm gắn với chủ đề học tập, từng nội dung bài học, tích hợp được nội dung giáo dục các môn. *Thứ ba*, một số lĩnh vực có thể lựa chọn để tổ chức hoạt động trải nghiệm: Hoạt động câu lạc bộ, tổ chức trò chơi, diễn đàn, sân khấu hóa, tham quan, dã ngoại, tổ chức sự kiện, hoạt động giao lưu, hoạt động chiến dịch, lao động công ích, hoạt động nhân đạo…

Việc đưa hoạt động trải nghiệm sáng tạo vào CTGDPTTT hiện nay là hết sức phù hợp với xu thế phát triển chung của xã hội hướng tới một nền giáo dục tiên tiến, hiện đại, để mỗi ngày đến trường thầy và trò đều được: thực học, thực hành và thực nghiệm. Kế hoạch tổ chức tham quan trải nghiệm yêu cầu gắn với thực tiễn đảm bảo cho học sinh hiểu rõ về địa phương mình trước khi tổ chức tham quan, trải nghiệm ngoài tỉnh.

Một nội dung cốt lõi của hoạt động trải nghiệm tại các trường học của thành phố Lào Cai là tận dụng tối đa cơ sở vật chất hiện có, sử dụng không gian trường học lớp học, tăng cường học ngoài nhà trường... Chẳng hạn, để tăng cường học tiếng Anh với người nước ngoài, học sinh của Trường Tiểu học Lê Ngọc Hân còn đóng vai là người bán hàng, tập làm hướng dẫn viên tại khu vực ga Lào Cai để được đối thoại với khách; học sinh Trường Tiểu học Hoàng Văn Thụ đi Sa Pa tổ chức đêm giao lưu văn nghệ với khách du lịch là người ngoại quốc.

Ngoài ra phòng GD&ĐT thành phố còn tổ chức chỉ đạo xây dựng các mô hình trường học để các đơn vị đến tham gia trải nghiệm như mô hình "Trường học bốn

mùa xanh", mô hình "Trường học kết nối với cộng đồng": học sinh được tham gia "ngày học ý nghĩa" ăn, ở sinh hoạt với các bạn tại một trường, lên lớp học cùng về nhà cùng làm việc và sinh hoạt theo hình thức "học lẫn nhau" đi nhặt cỏ, đi cấy, đi chăn trâu,… Thường xuyên tổ chức các chuyên đề trải nghiệm sáng tạo nhằm cải tiến các hoạt động giáo dục cho phù hợp và đảm bảo được mục tiêu hình thành và phát triển năng lực đặc thù môn học và năng lực chung, phát triển nhân cách từng học sinh. Tất cả những hoạt động đó đều là nội dung học tập được các thầy cô tích hợp liên môn. Đặc biệt 70% số trường của thành phố Lào Cai đã tổ chức cho học sinh đi trải nghiệm trong tỉnh và ngoài tỉnh như: Nghệ An, Hà Nội, Vĩnh Phúc... tại các địa điểm gắn với di tích lịch sử. Các hoạt động cần được tổ chức thiết thực, ý nghĩa, an toàn và tiết kiệm, không sử dụng kinh phí từ ngân sách nhà nước khi tổ chức tham quan, trải nghiệm.

CTGDPT 2018 đối với THCS năm đầu tiên thực hiện với khối 6 tại Lào Cai đã thể hiện sự tích cực của Sở, Phòng GD&ĐT trong việc chỉ đạo, hướng dẫn các cơ sở giáo dục bám sát các chủ trương của Bộ GD&ĐT về triển khai; các phòng giáo dục đã quan tâm chỉ đạo chuẩn bị tốt nhất các điều kiện về cơ sở vật chất, đội ngũ (bố trí, sắp xếp, đào tạo, bồi dưỡng) để thực hiện CTGDPT 2018 tại các nhà trường và kịp thời tư vấn, hỗ trợ các cơ sở giáo dục giải quyết các vấn đề khó khăn, vướng mắc. Đã có nhiều cố gắng trong công tác chuẩn bị các điều kiện; xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường, kế hoạch giáo dục bộ môn; tổ chức và dạy và học lớp 6 CTGDPT năm 2018 theo đúng kế hoạch năm học và hướng dẫn của Sở GD&ĐT.

Cùng đó, giáo viên các nhà trường có nhiều cố gắng trong công tác bồi dưỡng, tự bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn (đặc biệt là đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tiếp cận năng lực và phẩm chất học sinh); Hiện nay giờ học lớp 6, học sinh hoạt động cá nhân tốt hơn; tổ chức hoạt động hợp tác hiệu quả hơn…; đã chú trọng lấy hoạt động của học sinh làm trung tâm.

Đối với CTGDPT 2018 tiểu học. Sở GD& ĐT tỉnh Lào Cai đánh giá về công tác triển khai thực hiện chương trình, SGK theo CTGDPT 2018 đối với lớp 1, 2; phương án chuẩn bị cho triển khai Chương trình, sách giáo khoa lớp 3 năm học 2022–2023; Đặc biệt đề cập tới việc bố trí giáo viên Tiếng Anh, Tin học để 100% học sinh được học theo yêu cầu của CTGDPT 2018.

2.4. Về mạng lưới trường lớp, để chuẩn bị triển khai thực hiện CTGDPT2018, UBND tỉnh Lào Cai đã phê duyệt Đề án rà soát, điều chỉnh mạng lưới trường, lớp học đối với giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông và giáo dục thường xuyên trên địa bàn tỉnh Lào Cai, giai đoạn 2015-2020, định hướng đến 2030.

Sở GD& ĐT tỉnh Lào Cai tiếp tục chỉ đạo thực hiện quy hoạch mạng lưới trường, lớp giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050, trong đó, tập trung giảm, xóa, gộp điểm trường, giảm lớp, giảm học sinh ở điểm trường lẻ, tăng số học sinh ở trường chính, tăng số học sinh/lớp để tập trung đầu tư; gắn sắp xếp trường, lớp với thực hiện tinh, giản biên chế, đáp ứng tốt nhu cầu học học tập của nhân dân, nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện...

Năm học 2021-2022, toàn tỉnh có 182 trường, 3.500 lớp, 85.604 học sinh (so với năm học 2020-2021 tăng 2.046 học sinh). Đến nay cơ bản mạng lưới trường, lớp cơ bản hợp lý, đáp ứng nhu cầu học tập của nhân dân, cơ bản đảm bảo điều kiện triển khai thực hiện CTGDPT 2018.

2.5. Về cơ sở vật chất được tỉnh ưu tiên nhiều nguồn lực đầu tư, trường, lớp học theo hướng chuẩn hóa, kiên cố hóa, hiện đại hóa. Đảm bảo đủ phòng học 2 buổi/ngày; chỗ ở học sinh bán trú, nhà công vụ giáo viên; trường, lớp học sạch, đẹp, từng bước hiện đại từ vùng thấp, đến vùng cao, thôn, bản.

2.6. Về đội ngũ giáo viên, đã rà soát để sắp xếp, xây dựng đội ngũ giáo viên đảm bảo cân đối, hợp lý về số lượng, môn học gắn với từng vị trí việc làm. Xây dựng chính sách thu hút bổ sung nguồn giáo viên có chất lượng đối với các bộ môn Ngoại ngữ và Tin học… Đội ngũ giáo viên cơ bản đảm bảo về số lượng và cơ cấu bộ môn, đáp ứng yêu cầu thực hiện CTGDPT 2018.

Trong công tác bồi dưỡng đội ngũ, Sở GD&ĐT đã chủ động phối hợp với Trường ĐHSP Hà Nội 2, Học viện Quản lý giáo dục trong việc rà soát, cử cán bộ quản lý, giáo viên cốt cán tham gia tập huấn các module; đã tổ chức bồi dưỡng đại trà các module 1, 2, 3, 4, 5 và 9 cho giáo viên các cấp học với sự tham gia trên 99% cán bộ quản lý, giáo viên.

Tổ chức cho 100% giáo viên dạy học lớp 1, lớp 2 được tập huấn sử dụng SGK lớp (bộ sách, đầu sách do nhà trường đã chọn) bằng hình thức trực tuyến do nhà xuất bản tổ chức.

Chủ động mời các chuyên gia, các nhà quản lý (trong và nước ngoài), các giáo sư, tiến sĩ trong ban đổi mới CTGDPT giới thiệu về định hướng, nội dung đổi mới mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học cho CBQL, giáo viên cốt cán; tập huấn một số nội dung giáo dục kĩ năng sống, hoạt động trải nghiệm tổ chức các hoạt động giáo dục trong trường tiểu học theo định hướng đổi mới.

3. NHỮNG NHỮNG KHÓ KHĂN, HẠN CHẾ TRONG THỰC HIỆN ĐỔI MỚI CHƯƠNG TRÌNH, SGK MỚI TẠI TỈNH LÀO CAI

CTGDPT 2018 mặc dù kế thừa chương trình hiện hành nhưng có những đổi mới rất căn bản so với chương trình hiện hành. Những đổi mới này đặt ra khó khăn, thách thức không nhỏ đối với một tỉnh miền núi như Lào Cai.

Cũng như nhiều địa phương khác, tại Lào Cai, tình trạng thiếu giáo viên diễn ra khá gay gắt trong thời gian qua khiến nhiều trường học, đặc biệt là trường học ở các địa phương vùng cao "đau đầu", gây khó khăn cho sự nghiệp "gieo chữ, trồng người" liên quan đến số lượng học sinh đầu vào trên địa bàn biến động tăng theo từng năm, quy mô lớp học tăng. Cùng với đó, việc giáo viên xin chuyển công tác cũng là nguyên nhân chủ yếu. Tình trạng thiếu giáo viên một số môn Tiếng Anh, Tin học, Âm nhạc, Mỹ thuật... nên việc phân công giáo viên dạy không đúng chuyên môn đào tạo, một giáo viên dạy nhiều trường; chất lượng giáo viên chưa đồng đều, hạn chế về phương pháp dạy học và kiến thức bộ môn. Một số trường CBQL, giáo viên chưa nắm đầy đủ về CT GDPT năm 2018.

Mặt khác, một số trường do chưa nghiên cứu kỹ văn bản nên triển khai thực hiện chưa đúng các văn bản hướng dẫn ở một số nội dung. Mặc dù đã có nhiều cố gắng đổi mới phương pháp song ở nhiều sở giáo dục việc tổ chức các hoạt động trong giờ học còn có biểu hiện hình thức, thiếu hiệu quả.

Giáo viên vẫn có tư tưởng "sợ học sinh không hiểu" nên lạm dụng giảng giải, thuyết trình, làm thay; khả năng tự học, hoạt động hợp tác của học sinh còn hạn chế.

Khó khăn khách quan, do tình hình dịch Covid-19 bùng phát, ngành giáo dục Lào Cai cũng như các địa phương đã rất cố gắng nỗ lực thực hiện các chương trình tập huấn thông qua trực tuyến, được thực hành trên môi trường mạng, nhiệm vụ mới, tập huấn với hình thức mới, giáo viên ít được tương tác với đồng nghiệp và các giảng viên, vì vậy đã có những lúng túng bước đầu khi triển khai thực hiện CTGDPT 2018 và SGK mới ở các lớp, đặc biệt là lớp 1.

Bên cạnh đó, CTGDPT 2018 chỉ quy định chuẩn đầu ra, yêu cầu cần đạt; SGK không biên soạn theo tiết như trước đây mà biên soạn theo chủ đề, mạch kiến thức; giáo viên, nhà trường nghiên cứu chương trình, SGK, đặc điểm của học sinh tại trường của mình để xây dựng kế hoạch dạy học cụ thể, phù hợp với đối tượng. Đây là điểm mới, giao quyền và trách nhiệm cho giáo viên, nhà trường nhiều hơn.

Qua kiểm tra thực tế cho thấy, giáo viên, nhà trường một số nơi chưa tự tin và có sự lúng túng khi thực hiện giai đoạn đầu năm học 2020-2021; cha mẹ học sinh chưa được cung cấp thông tin đầy đủ về chương trình nên có biểu hiện lo lắng, so sánh

chương trình, SGK cũ và chương trình và SGK mới, gây áp lực cho học sinh, GV và nhà trường.

4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP KHẮC PHỤC KHÓ KHĂN, HẠN CHẾ TRONG THỰC HIỆN ĐỔI MỚI CHƯƠNG TRÌNH, SGK MỚI TẠI TỈNH LÀO CAI

Từ thực tế triển khai CTGDPT mới ở lớp 6 đầu năm học tới nay, Sở GD&ĐT Lào Cai đã có những chỉ đạo cho giai đoạn "về đích" cuối năm học hiệu quả bằng nhiều giải pháp quyết liệt:

4.1. Trước hết, Sở yêu cầu các Phòng GD&ĐT đánh giá công tác chỉ đạo, tổ chức dạy học lớp 6 theo CTGDPT năm 2018 chỉ rõ những ưu điểm, hạn chế khó khăn, rút ra bài học kinh nghiệm và giải pháp trong học kỳ 2.

Mặt khác, phải thực hiện hàng loạt các giải pháp khắc phục khó khăn trước mắt về điều kiện triển khai CTGDPT 2018 như: Rà soát đội ngũ CBQL, giáo viên; Thực hiện điều động, luân chuyển GV, trường giúp trường… để hạn chế tình trạng giáo viên dạy không đúng chuyên môn đào tạo đối với các môn học; Cần xây dựng kế hoạch, tổ chức bồi dưỡng đối với giáo viên chưa được bồi dưỡng, chưa hoàn thành các module bồi dưỡng CT, SGK GDPT năm 2018.

Chỉ đạo các đơn vị trực thuộc chủ động bổ sung thiết bị dạy học; tận dụng tối đa các thiết bị sẵn có để dạy học lớp 6; đảm bảo phô tô đủ SGK cho học sinh (với trường học sinh chưa có đủ SGK)…

Tăng cường tham mưu UBND huyện để sớm bổ sung đội ngũ và cơ sở vật chất cho các nhà trường đáp ứng yêu cầu thực hiện CTGDPT năm 2018.

Đối với các cơ sở giáo dục có cấp học THCS, Sở yêu cầu rà soát kế hoạch giáo dục nhà trường, kế hoạch giáo dục các môn học, việc tổ chức các hoạt động giáo dục của đơn vị để điều chỉnh, bổ sung cho phù hợp, đảm bảo các quy định, thực hiện từ học kỳ 2.

Đối với môn KHTN, Sở GD&ĐT lưu ý các nhà trường kế hoạch giáo dục phải xây dựng theo đúng logic của chương trình (từ tiết 1 đến tiết 140), không xây dựng theo từng phân môn riêng.

Khuyến khích các trường có đủ điều kiện thực hiện kế hoạch theo đúng logic của chương trình; các trường bố trí dạy song song các chủ đề cần căn cứ vào nội dung để sắp xếp phù hợp thứ tự thực hiện các chủ đề, đảm bảo tối đa logic của chương trình (tuyệt đối không thực hiện đảo thứ tự các tiết trong 1 chủ đề)…

Đồng thời, giáo viên xây dựng kế hoạch bài dạy, tổ chức giờ dạy theo hướng phát triển năng lực học sinh nhưng phải phù hợp với đối tượng học sinh các nhà

trường như: Lựa chọn các yêu cầu, nhiệm vụ, hoạt động… phù hợp đảm bảo hiệu quả các hoạt động, nâng dần mức độ yêu cầu về phẩm chất và năng lực để đảm bảo yêu cầu của chương trình.

Phòng GD&ĐT quan tâm, hỗ trợ các trường khó khăn trong xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục đối với lớp 6 (gợi ý: tổ chức hội nghị tập huấn xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường, môn học theo nhóm trường, vành đai chất lượng để các trường tham khảo).

Ngoài ra cũng yêu cầu các trường thực hiện nghiêm túc Quy định về đánh giá xếp loại học sinh đối với lớp 6 (Thông tư 22); Thực hiện các giải pháp nâng cao chất lượng dạy học đối với lớp 6; Tăng cường vai trò của lãnh đạo nhà trường trong triển khai thực hiện CT GDPT năm 2018; Thực hiện tốt vai trò của Tổ tư vấn kỹ thuật; Nâng cao hiệu quả sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học các cấp.

Đặc biệt, Phòng GD&ĐT cần thường xuyên đôn đốc, kiểm tra, giám sát các cơ sở giáo dục có cấp học THCS việc thực hiện CTGDPT năm 2018; chỉ đạo tăng cường hoạt động "trường giúp trường", phong trào "giáo viên giúp đỡ giáo viên" để tháo gỡ khó khăn; Chú trọng phát hiện, động viên kịp thời các tập thể và cá nhân có nhiều cố gắng, thực hiện công việc hiệu quả, nhân rộng điển hình.

*

* *

CTGDPT 2018 bước đầu áp dụng đã đạt những hiệu quả đáng khích lệ, nhờ sự quyết tâm chủ động của ngành Giáo dục tham mưu cho tỉnh ban hành kế hoạch thực hiện CTGDPT mới. Tuy nhiên bên cạnh đó còn không ít những khó khăn thách thức. Chính vì vậy, ngành Giáo dục Lào Cai xác định cần tiếp tục rà soát, đánh giá, đồng thời có sự chủ động tốt nhất để ngay trong năm học tới, chương trình sẽ được triển khai ở khối lớp 3 theo đúng kế hoạch.

Ngành Giáo dục tỉnhLào Cai quyết tâm thực hiện theo lộ trình các mục tiêu đã đặt ra trong từng năm học. Phối hợp tốt với các ngành, địa phương tuyển dụng kịp thời nguồn nhân lực theo khung chỉ tiêu cho phép. Từ đó, chủ động đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giáo viên sát với nhu cầu thực tế. Các địa phương tiếp tục rà soát, phân kỳ, đưa học sinh về điểm trường chính đảm bảo mục tiêu đề ra. Yêu cầu các cơ quan truyền thông, đặc biệt là cấp cơ sở tăng cường tuyên truyền, tạo sự đồng thuận trong nhân dân về lộ trình CTGDPT mới.